

Turnustjenesten 50 år

I april kunne turnustjenesten feire 50 år, men det er en feiring med bismak. Legeforeningen er bekymret for kvaliteten på tjenesten.

Underskudd på turnusplasser og manglende ansvar for faglig innhold er grunnene til bekymringen.

Turnustjenesten for medisinske kandidater ble fastsatt ved kongelig resolusjon 23.4. 1954. Innholdsmessig består den av de samme fagene i dag: indremedisin i seks måneder, tilsvarende i kirurgi etterfulgt av et halvt år i kommunehelsetjenesten. Fra 1998 ble det imidlertid mulig for sykehuse- sene å utvide med ett ekstra fag; enten anes- tesi, fødselshjelp- og kvinnesykdommer, pediatri eller psykiatri – da med fire måneder innen hvert fagfelt.

Turnusrådet fikk nylig støtte av sentral- styret i sin skepsis til innføringen av et ekstra fag i turnustjenesten (1).

– Med en todelt turnustjeneste får man en god innføring på hvert fagfelt, men jo kortere tid på hver avdeling, jo mindre tid blir det til legearbeid. Fire måneder er i korteste laget, sier Olav Thorsen, leder i Legeforeningens turnusråd.

For mange turnusleger

En av de største utfordringene for turnustje- nesten er det kommende underskuddet på turnusplasser. Tallet på medisinske kandi- dater har økt kraftig i forhold til behovet. I 1996 kom det 325 nye kandidater ut på arbeidsmarkedet, mens Legeforeningens prognoser (2) viser at tallet for 2004 vil være 823. De samme prognoser viser at

dette tallet bare vil øke (3). I slutten av april i år stod 148 studenter på venteliste for å få tildelt turnusplass.

Det er for tiden rundt 750 tilgjengelige turnusplasser ved sykehus. 350 av dem ble fordelt i februar, mens man håper å kunne tilby 400 plasser i august. Årsaken til den kraftige økningen er dels at de fire medi- sinske fakultetene har økt antallet studenter betydelig, dels at tallet på norske medisin- studenter i utlandet er blitt mye høyere. Land som Ungarn og Polen ønsker medisin- studenter velkommen med lavere opptaks- krav enn de norske universitetene, og studentene drar – sikre på å få turnusplass i Norge.

– Mangel på turnusplasser er en trussel for kvaliteten på tjenesten og for om turnus- tjenesten vil bestå, sier Åse Brinchmann- Hansen, medlem i Turnusrådet fra det ble opprettet i 1992. – Allerede i 1996 så man at det gikk mot et overskudd av turnusleger, men ingenting ble gjort. Noe av årsaken til det kan ligge i den ansvarsfraskrivning turnustjenesten har vært offer for, sier hun.

Behov for nasjonale grep

Frykten er at det store tallet på turnusleger skal forringe kvaliteten på turnustjenesten, og dermed føre til at legekvaliteten blir dårligere i fremtiden.

– Turnustjenesten er viktigere enn noen gang, påpeker president Hans Kristian Bakke. – For det første gir økningen i antallet studenter ved norske fakulteter mindre muligheter for praktisk erfaring. For det andre tilbyr mange universiteter i utlandet enda mindre praktisk erfaring enn de norske. For det tredje er det et økende effektivitetspress i helsevesenet, noe som betyr at det å utøve ferdigheter er viktigere enn noensinne, sier Bakke.

– Det å være turnuslege har endret seg mye siden 1954. Mens de før nærmest jobbet seg i senk, ble slitne og usikre på grunn av lite søvn og mye stress, er de i dag så mange at de heller føler de får for lite erfaring, sier presidenten.

Han er bekymret for at ingen per i dag har ansvar for turnustjenestens faglige innhold, og at det mangler dokumentasjon på om den er god nok (4). Som han også skrev i Tidsskriftet for to år siden (5), føler mange leger seg usikre på om tjenesten gjør dem tilstrekkelig skikket. – Det trengs en løpende evaluering, både av turnustjenesten generelt og av hvert enkelt sykehus og lege- kontor. Det er åpenbart et sterkt behov for et nasjonalt grep om turnustjenesten, mener Bakke.

Staten vil ha obligatorisk psykiatri

I 2002 fikk Sosial- og helsedirektoratet i oppgave å se på en rekke forhold ved turnustjenesten. En arbeidsgruppe nedsatt samme år avgav en delutredning (6) i fjor sommer. Denne er nå ute på høring. Arbeidsgruppen anbefaler blant annet at dagens turnustjeneste i sykehus evalueres, og at det gjennomføres en prøveordning med obligatorisk psykiatri som en del av tjenesten. Dette er også noe helseminister Dagfinn Høybråten har uttrykt et ønske om. Det foreslås videre at studenter som studerer i Norge, samt studenter fra 50 studieplasser som er kjøpt opp i utlandet, får førsteprioritet ved tildeling av turnus- plass. Disse forslagene er ifølge Legefor- eningen presentert uten at det er vurdert hva som fungerer bra med dagens ordninger (1). Turnusrådet har utarbeidet forslag til hvordan en mer systematisk evaluering kan foregå.

– Til tross for gjentatte anmodninger, har myndighetene ikke tatt noe initiativ til å foreta en slik evaluering, sier Hans Kris- tian Bakke. Han er positiv til at psykiatri kan være en del av turnustjenesten, men er bekymret dersom tjenesten i indremedisin fjernes.

– Alle ser at det er viktig å prioritere psykiatri, men spørsmålet er i hvilken grad dette skal gå utover noe annet, tilføyer Olav Thorsen. Han understreker viktigheten av at turnustjenesten i Norge får beholde det kvalitetsstempelen den har per i dag.

Til tross for alle bekymringene mener både Turnusrådet og presidenten i Lege- foreningen at de fleste forandringene som har skjedd siden 1954, er positive. For de neste 50 årene har de et håp om at turnusle- gene i større grad sikres at de lærer det de skal lære, og at de garanteres trening i å ta selvstendige beslutninger.

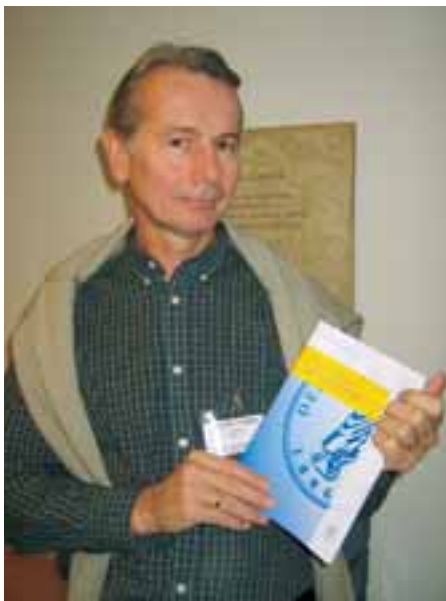
– Vi trenger ikke bare leger, vi trenger dyktige leger, sier Hans Kristian Bakke.

Elaine Feiring

eline.feiring@legeforeningen.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Ronge K. Går imot å utvide turnustjenesten til to år. Tidsskr Nor Lægeforen 2004; 124: 1286.
2. Ebbing M, Taraldset A. Turnustjenestens fremtid – tallenes tale. Tidsskr Nor Lægeforen 2000; 120: 1268–9.
3. Prognose for behov for turnusstilling – Dnlf. <http://www.legeforeningen.no/index.gan?id=2563> (25.1. 2001).
4. Bakke HK. Turnustjenesten – hva skal innholdet være? Tidsskr Nor Lægeforen 2003; 123: 1575.
5. Bakke HK. Kvaliteten på turnustjenesten må sik- res. Tidsskr Nor Lægeforen 2002; 122: 1944.
6. Delutredning. Behov for endringer i turnustjes- ten for leger. Oslo: Sosial- og helsedirektoratet, 2003.

– Alle ser at det er viktig å prioritere psykiatri, men spørsmålet er i hvilken grad dette skal gå utover noe annet, sier Olav Thorsen, leder i Turnusrådet. Foto Lise B. Johannessen